

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Aprilis' 9-dikén 1849.

Északi Amérika.

A' Congressus' második kamarája, vagy az úgynevezett Képviselő kamara, vagy két olyan végzést tett, a' mellyek, kivált Angliában, sokaknak gondolkodása szerént nagyon váratlanok; 107 voksokkal 62-től ellen meghatározta, hogy a' Generális Jackson' tselekedetében az *Arbuthnot* és *Armbruster*' megölettetéseket illető perre nézve, semmi gyalázásra méltó környúlállást nem talál. Azt is meghatározta 100 voksokkal 70 ellen ugyan ezen Képviselő kamara, hogy *Pensacólának* 's *Barancas* várának (és így napnyugoti Floridának) ugyan ezen Generális Jackson által lett elfoglaltatása az Egygyesült Státusok' Constitúziójával nem ellenkezik.

A' Képviselők' kamarájának ezen nem várt határozása annyival nevezetesebb, hogy a' Biztosság, melynek elejébe ezen tárgynak megvisszálása adattatott vala, éppen másképpen ítélte mind a' *Jackson*ot, mind pedig az *Arbuthnot* és *Armbruster*' megölettetéseket illető dolgokról. — Miképpen ítélte a' Biztosság ezen tárgyokról, hozzá lehet elégségesen vetni *Clay* nevű Képviselőnek, a' ki ezen Biztóságnak is tagja volt, a' gyűlésben tartott beszédéből, melyben egyebek közt ezen szavak is előfordultak: — „Ha így, okunk van az attól való félelemre, hogy valamelyik győzedelmeskedő Vezértünk alája és szabadságunknak. Így jártak a' *Görög* és *Római* Státusok. Az egész világ reánk fűggesztette szeméit. Egy rész vetélkedve

és gyűlölésséggel, a' más szeretettel és bizodalommal szemleli szabadságunkat. Nékönk az a' kötelességünk, hogy a' szabadságot éppen olyan tisztán adjuk által maradékainknak, mint magunk kaptuk. Gondoljátok-e Uraim, hogy a' világ bennünhet bethülhetne, ha mi az emberiség' jusait elnyomnók, 's ha a' mi Vezéreink példát adnának az önn' lény- és kegyetlenség- gyakorlásra. Uraim! ha ti most a' Gen. Jackson' tselekedetét helybenhagyjátok, azt várhatjátok, hogy a' mi katonai hatalmunk nem soká nyilvánosan fel fog kelni a' Constitúzió ellen.“

A' Generális *Jackson*, 's általjában a' *Floridák*' történeteik felett, mellyek az *Olvasó Világ'* figyelmetességét illy nagyon magokra vonták vala, három hétig disputált a' Congressus. Megérkezvén Londonba a' híre, hogy melly kedvezőleg ütött ki Jacksonra 's az ő *Floridai* tselekedeteire nézve a' Congressus' határozása, egyszerűen alább szállott az *Anglus Status - Obligatziók'* betse.

Washingtonnak szomszédságában Febr. 6-dikán Londoni polgár Generális *Armstead Mason* és *Jon Macarty*, ritka kegyetlenséggel duelláltak. Hat lépés távolságról egy jeladásra egyszer mind lőttek egymásra három-három golyóval töltött puskából. A' Generális halva esett-le a' földre; a' másik a' karján kapott sebet.

Febr. 3-dikán arról tudósította az Elölülő a' Senátust, hogy az *Anglus Ország*lőszéknek panasza van némely *Amériki* alattvalók ellen, a' kik külömbkü-

lömb megbántásokkal illették némelly Anglus alattvalókat. Az Anglus Ország-lószéknek ezen panaszát oly fontosnak lenni mondja az Elölülő a' mostani környüállásokra nevezve, hogy jó leszen, ha a' Senatus valódi megfontolás alá veszi ezen tárgyat.

Az Északi Amériikai Egyesült Státusok' határait napnyugot felé, nevezetesen pedig annak a' Meksikói öböllel határos partjait, nagyon erőssíteti az Elölülő.

Spanyol Amérika.

Már egészen bizonyos, hogy megérkezett Lord *Cochrane* Chilibe. Dec. 4-dikén kötött ki a' Valparaisói kikötőhelybe, 's azonnal által vette ezen Respublika' tengeri erejének vezérlését, a' melly egy 70, 's két 50 ágyus lincabájókból, néhány Fregátokból, mind egygyütt (az ágyus tsajkákat ide nem számolva) 13 hadi hajókból áll. Ez a' tengeren dolgozik az alatt, míg Gen. *Sant Martin* a' szárazon, Peru' partjain, Lima felé elő nyomul. Hanem, mint írják, a' Perui Vice-Király is nagy készületeket teszen. A' Londoni Kurir szerint feles Congrev-rakétái 's oly emberei is jó számmal vannak, kik értenek az ezen rakétákkal való bánáshoz. — Más újságban ellenben azt olvassuk, hogy a' Lerd *Cochran*'s vezérlése alatt lévő hajókon volna sok ilyen rakéta. Itt hát nem soká mérges verekedések fognak történni.

Az a' hajó, melly ezen tudósításokat Chiliből hozta, Buenos-Ayreshől nagy szerentséllenségről való hírt is hozott. A' La-Platai egygyesült Státusok' Elölülője *Püchredon*, valami Anglus tisztekkel vadászaton lévén, a' puskaporos szaru, nem írják mi módon, a' kezében fellobbant, 's széllyet pattant, melly miatt már két hónaptól fogva nem folytathatja hivatalát. Don Jose Rondcau nevű Generális neveztetett helyébe.

H a y t i.

Északi Amériikai Újságlevelek erősítik, hogy Hayti Királya Henrik, Jan. 1-ső napján egy Proklamációt adván kifejelesen lerajzolja Országának boldogságát 's az általa tétetett oltalmazó készületeket, mellyek után végre arra teszi figyelmetessé a' lakosokat, hogy minek utánna az Európai öszszeszevetkezett Hatalmasságok a' magok fegveres seregeiket Frantzia Országból kivitték, már bizonytalan, hogy miképpen fogja Frantzia Ország Hayti eránt viselni magát; melyre nézve nagyon szükségesnek tartja mind addig, míg a' sziget' függétlensége forma szerint meg nem esmertetik, legnagyobb vigyázással lenni.

Nagy Britannia.

A' *Britannus* *Monitörben* ily megjegyzés fordul elő: — „Lanjuinnais Ur, Frantzia Pair, midőn nem régen a' Pairkamarában a' *Barthelemy* Ur jóvalása ellen kikelt volna, egyebek közt azt is erőssíté, hogy a' Bretagnei partokon és egyéb déli Departamentekben bizonyos mozgások lévén, a' pártosok fegyverhez kapdosnának, és hogy Nagy Britanniából 10,000 Anglus puskát küldtetek volna oda. Mi hiszszük, hogy Országlószékünk, ha ezen vádat fundamentum nélkül lenni találja, meg fogja czáfolni. Mi azt is jól tudjuk, hogy Angliában most némelly idegen emberek tartozkodnak, kik közönségesen ditsekesznek azzal, hogy ők a' Frantzia Országi említett vidékeken támadást organizálnak. Sőt, a' mi több, még azt is vakmerően mérésszik erőssíteni, hogy őket a' mi Ministeriumunk buzdítja és segíli. Nékünk úgy látszik, hogy Ministerieinknek elmulaszthatatlan és nagyon sürgető kötelessége legyen, ezen embereket a' közönség előtt nyilván való módon le hazuttolni, 's megfenyíteni azért, hogy Ministeriumunknak nevével ily méltatlannul vissza élnek.“

Angliába minden órán várják Algi-riából a' Spiy nevű hajónak megérkezését, a' melly ajándékokat hoz a' Deytől a' Régens Princznek. — A' Persiai Schachtól már megérkeztek Angliába azok a' 12 drága Arabs paripák, mellyeket a' London felé útban lévő Persa Nagy-Követ fog, mint Ura' ajándékait, a' Régens Princznek bemutatni.

A' *Szems Ilona*' szigetéről érkezett legújabb tudósítások szerint ott igen veszedelmes ragadó nyavalya uralkodott, melly miatt egymásra hálnak az emberek. Az Admirális' hajóján is sokan meghaltak. *Bonaparténak* mindazáltal jó egészsége van.

Maximilian Austriai Királyi Fő Herceg, Angliából vissza indult az Europai szárazra. Mártz. 19-dikén ágyuk dörgése által tiszteltetve ült hajóra Dovernél.

Frantzia Ország.

A' Persa Nagy-követtel az audientzia eránt való nehézségek tsakugyan elhárítottak végezetre, 's az ő fényes pompával való fogadtatása Mártz. 30-dikán ment véghez.

Frantzia Országban az 1817-dik esztendőben minden Papi Személyek, a' Cardinalisoktól fogva egész a' Vikáriusokig számbavétetvén, 30,533-man találtattak. A' fizetések 15,283,363 Frankokra és 27 Centimekre telt, melly summából, ha általjában vétetne, 500 Frank esne egyre-egyre.

Azon beszédek* között, mellyek a' Követek' kantarájában a' Barthelémj' javallása felett elő fordultak, az Ultra-royalisták közt Gróf a' La Bourdounayéc volt az, a' melly hevességére nézve minden másokét felülhaladta. Okoskodását azon kezdette, hogy a' Ministerek azon Választási törvénynek fenntartatása által, melly mellet most ily nagyon viaskodtak, nem egyébre czéloznak, hanem tsak

arra, hogy azt véghez vihessék, hogy a' két kamarálban mindenkor nékiek legyenek több párfogójuk. Ez az elsőség ugyan, így szoll ő, valameddig a' Király, birtokában marad, jó és nem ártalmas: de mihellyest azt a' Ministerek valamelly gyűlölséges czélzássoknak elérésére használják, azonnal veszedelemre teszik - ki a' Királynak ezen nevezetes elsőégi jussát; ekkor már a' Ministerek, és nem a' Király az, a' kik ezen elsőégi just gyakorolják; így ők magokat a' Monarkha' és a' Képviselési Országlás' java elárulójává teszik, 's a' bűn, mellyet ők ekképpen elkövetnek, annyival gyűlölségesebb, hogy a' Ministerek ekkor tsak személyes haszonkeresésből, a' Ministerségben való megtartatásokért munkálódtak. Így a' Páirkamara vagy a' Ministereknek mindenben kedvet keresni, vagy pedig tagjainak számát, szüntelenül neveltetni 's magát ekképpen megalatsonyittatni szemlélni kéntelenítettvén, elveszti a' szükséges függetlenséget; a' Képviselési Országlásnak tsak a' neve fog fennállani; az a' jus, hogy a' Ministereket a' Páirkamara előtt el lehet vádolni, melly a' mi szabadságunk' palladiuma, tsak szemfényvesztő tsalárd kép leszen; ekkor osztán hujába fogják kivánni a' kamarák a' viszszaéléseknek eltöröltetését; az ő kéréseik nem fognak a' Király' fülcibe jutni, minthogy körülette a' Ministereknek szolgáló számosabb rész, elválasztó falat tsinát; ekkor az ájuldozó kamarákra nem fog ügyelni a' nép, hanem egyenesen a' Királyhoz fordul panaszaival; a' Királyt fogják vádolni, 's ennek megsértketlensége a' Ministerek' számolási-tartozásokkal egygyütt oda lesz, mivelhogy a' Jantsárok' önn' kénye, a' nép' mérgének kiomlása, 's a' Scralybéli revolútziónak, elválhatatlan barátjaik a' határnélkülvaló Uralkodásnak, mellyet tsak a' támadásoktól való félelem tarthat határok közt. Minthogy a' Szabadságért

való minden kezesség a' Monárkha' megsérthetlenségében és a' két kamaráknak függetlenségében áll nyilván való dolog, hogy azonnal fenyegettetik, mihelyest eme' két talpkörök megtámadtatnak; ekkor az elnyomatott Szabadság 's a' Ministeri Despotismus között oly halálos tusakodás támad, melynek vagy azon Ministeriumnak, melly azt okozta, megbukása, vagy pedig az önn' kénynek, szabad tettésnek, győzedelme, 's az Országlás' módjának megváltozása, fognak véget vetni. Minthogy tehát ilyen képen a' most fennálló Választási törvény a' Követek' kamarájának függetlenséget veszedelemmel fenyegeti; mivelhogy a' Pairek' számának megnagyobbíttatása által a' Pairkamara' függetlensége már valósággal megtsonkíttatott, 's a' Követek' kamarájáé éppen most ezen Választási törvénynek fenntartatása által fenyegetettik: erre nézve a' Szabadságnak minden barátjait ezennel meghívom, hogy magokat függetlenségünknek megoltalmazására tsatolják össze, 's voksaik által a' Barthelemy jóvallásának fogják pártját."

Egy Párisi tudósításban, melly a' Barthelemy jóvallásának a' Követek' kamarájában történt visszevertetése után való napon, Mártz. 24-dikén költ, ezeket olvassuk ezen nagy történeiről: — „Az Ország' dolgainak folyását figyelemmel szemlélő közönség nagyon örvend, hogy az új intézetek' barátjai, a' minden régielnek visszahozásán iparkodók ellen győzedelmeskedhettek. Némelly gyökeres beszédek, mellyek tegnap a' Követek kamarájában tartattak, nagy megelégedéssel olvastatnak. Nagyon betsülik ezek közt, az Independensek' részéről a' *Martin, Lafayette, Colard* és *Beugnot*, az Ultráké közzül a' *Labourdounayé*, az előbbeni Ministerium' pártfogóji közzül pedig az akkori Minister *Lainé* beszédeiket: de el merik még is mondani, hogy minnyárok között senki fel nem

kapott a' közönség előtt, úgy, mint Minister *Deserre*, azért kiváltképpen, hogy oly történeteket is hordott fel beszédében, mellyeket nem lehetett bámulással nem halgatni, oly történeteket, a' mellyek Déli Frantzia Országot az előbbeni Ministerium alatt oly nagyon nyughatatlankodtatták, a' nélkül, hogy addig, míg *Deserre* ezen beszédben ki nem nyilatkoztatta, a' valóságos mozgatókat esmerni lehetett volna. Most már tudni lehet, kik dolgoztak akkor. *Deserre* az Orálósztékből, mint Minister úgy beszélt most elő, hogy miért maradtak akkor azok a' Déli részeken történt iszonyúságok büntetetlen? Minden bámult akkor, hogy a' Ministerek meg nem gátolják: de tsák most monda-meg Minister *Deserre*, hogy oly hatalmas faktziók dolgoztak ellenek, hogy nem lehetett erőt venni rajtok: —“

„Semmi eszközöket és semmi iparkodást el nem mulattak, így beszélt Minister *Deserre*, az akkori Ministerek, hogy a' Generális *Lagarde* gyilkosát megbüntethessék, ki a' Nismesi tudva lévő lármázás' alkalmatosságával éppen akkor öletés-meg, midőn Kiralya parantsolatjából a' hékességnek helyreállításán iparkodott. A' gyilkos megfogtatott, az ítélőbiráknak által adatott, az, hogy *Lagardét* egy pistolylövessel ölette-meg, reá bizonyosodott, 's ezt éppen akkor tselckedte, midőn *Lagarde*, mint Kommandáns, a' nép közt kivont kardal megjelenvén, a' tsendességnek helyreállításán dolgozott. Az esküttekből álló ítélőszék kinyilatkoztatta, hogy a' gyilkosság a' gyilkosnak magavédelmezése miatt szükségesképpen történt legyen. A' törvény tehát a' bünösnek elbotsáttatására kötelezte az ítélőszék' Elölülőjét. — Továbbá tudjuk, hogy Generális *Ramel Toulouse* városában valami támadásban megsebesítettvén 's szállására vitetteirén, a' gyilkosok reá ütöttek 's ölet

halálos ágyán darabokra tépték. Ezen átkozottak az Esküttekből álló ítélőszéknek általadattak, a' melly oly ítéletet mondott reájok, hogy botsáttassanak-el, azért, hogy a' Generális halálat nem egyc-nesen most vett sebei, hanem a' régieb-bek okozták. — „Szolljak még egy más oly bünösről is, kinek nevét undorodás nélkül nem említhetem? Ez az a' *Trestaillon*, ki rettenetes büniért hasonlóképpen elvádoltatván ítélőszék elejébe állított, de nem ott, a' hol az irtóztató gyilkosságot elkövette, mivel attól lehetett tartani, hogy ott az esküttek nem mondhatnak egész szabadsággal ítéletet reá, hanem Riom városában. Hihetitek-é Uraim még is, hogy *Trestaillon* ellen tsak egy bizonyágot se' lehetett találni az ő ártatlanságáról való bizonyágtételre pedig százat is! — „Meg- említek még egy utolsó és nem régi történetet. Hiszitek-é, pedig valóságos dolog, hogy a' faktzió' lelke volt az, melly még a' *Fueldes* gyilkosainak a' haláltól való megszabadíthatatassokra is mindent elkövetett. Mind ezeket pedig azért követte-el, hogy a' Ministerek rá-galmaztassanak, 's végezetre hivataljokat is elveszessék.“

Deserre ezen beszédet nem előre való készítette, hanem ott helyben mind-járt, mint az Ultraroyalisták' okoskodá-saik kívánták, tartotta. Hitelfelett való módon magára vonta általa a' közönség' figyelmét: de oly világosságot is nyújtott annak sok dolgokra nézve, a' mellyekről sok emberek nem is álmodtak volna, 's a' mellyekből eddig az Ultráknak is tsak a' nagyjai lehettek tudósíttatva.

A' Követek' kamarájának ülése Már-tzius' 25-dikán abba a' tekintetbe is na-gyon nevezetes volt, hogy az ezutánni nyomtatásbéli szabadság eránt való szán-dékát meghatározott módon kinyilatkoz-tatá ezen ülésben az Országlöszék. Az

ezen tárgyat illető törvényjavallást az Igas-ság' kiszolgáltatására ügyelő Minister *Deserre* terjesztette a' Kamara' elejébe. Ezen törvényjavallás három Részelekre oszlik. Az első a' nyomtatás' szabadságával való visszaélésekre nézve meghatározott büntetéseket, másik az ezen tekintetben elő fordulható pereket és perlekedési mó-dokat, harmadik az újságokat 's általjában a' folyó irásokat illeti, mellyek már most minden Politikai Cenzúra alól fel-szabadíttatván, némünémü új határozá-sokat láttatnak kívánni. Ezen harmadik része ennek a' törvényjavallásnak, melly a' legfontosabb, egész valósága szerént, ennyiből áll: —

1). Az olyan újság- vagy folyó -leve-leknek (Journaloknak vagy periodicus írásoknak), mellyek vagy egészszen vagy pedig tsak egy részint is, politikai tár-gyaknak közlésére vagynak határoztatva, 's bizonyos időkben, vagy ha nem ren-desen is, de tsomókban, 's hónaponként többször mint egyszer adattatnak-ki, Iró-jik vagy Kiadójik tartoznak, *először*, leg-alább két, számolással tartozó Tulajdo-nosoknak vagy Kiadóknak neveiket, ezek-nek lakásaikat és azon nyomtató házakat, a' hol az újság és folyó levelek nyomtat-tatnak, bejelenteni; *másodszor*, a' minden napon kijövő újságlevelekért 10,000 — a' nem ily gyakran kijövő folyó írásokért pedig 5,000 Frankokból álló, *Inte-resi Cautziót* adni.

2). A' számadással tartozó két Tulajdo-nosoknak vagy Kiadóknak számolása az új-ságokban és folyó levelekben találtató min-den féle tárgyakra kiterjed, a' mellett, hogy maga a' kérdésbe jövő czikkhelynek tulajdon írója is egész számadással tar-tozik, ha esmeretes.

3). A' *Cautio*, a' Privilegium ereje szerént, a' törvénykezési költségre, a' káros' hárvallásának megtéríttetésére, 's azon pénznek lefizetésére fordíttatik, melyre a' Tulajdonosok vagy Kiadók ítéltet-

hetnek. Az elosztás fennebb meghatározott rendszerént még' véghez. Ha a' *Cautio* elég nem talál lenni, a' Számolással tartozó Tulajdonosok vagy Kiadók, valamint szintén a' megítéltetett cikelyeknek írója is, tartoznak a' vétkesért helytállani.

4). A' kimondatott büntetési summákat az ítélet-tételnek kimondattatásától fogva számlálván tizennégy napok alatt le kell tenni. Addig míg ezen bírság-summák még nem fizettetnek, az újságok vagy folyó irások nem adattathatnak ki.

5). Minden újságlevélnek vagy folyó írás tsumójának kiadattatása előtt, a' számolással tartozó Tulajdonosok vagy Kiadók között egyiknek aláírásával be kell minden exemplárt mutatni a' Departamentekben a' Prefektúrának, a' Kerületeknek az Al-Prefekturának, egyéb városokban pedig a' Polgármesteri Tisztségeknek.

6). A' ki valamely újságot vagy folyó írást kiad, a' nélkül hogy az előadott feltételeket teljesítette volna, annak büntetése 6 hónaptól fogva 12-tőig tartó fogvaság és 1000 Franktól fogva 3000-rig való pénzbírság legyen.

7). Az újság- és folyó-levelek, a' két kamarák titkos biztosságának üléseikről semmit ki nem hirdethetnek ezeknek engedelmek nélkül.

8). Minden újságlevél köteles az Országlószéktől hozzá küldetett hivatalszerént való Hirdetéseket haladék nélkül kiadni, ezen egy feltétel alatt: *Ha megfizetnek érte.*

9). Valamely Újság- vagy folyó-levélnek Tulajdonosa vagy Kiadója, valamint szintén az abban kijött cikelyeknek írója ellen is, a' kik valamely büntetést érdemlő Hirdetésért vádoltnak, az a' perlekedési Rend álljon-fenn, melly

minden egyéb vétkes Hirdetésekre nézve meg van határozatva.

10). A' vétkesnek lett ítéltetésekor ugyan ezen büntetések mondattatnak ki a' bűnösre, azzal a' külömbséggel, hogy a' bírságpénz az újságokra és egyéb folyó levelekre nézve kétannyira, és az újabb büntetésekre négy annyira is felemelhetetik, melly mellett a' főbb bűnök büntető könyvében található határozások is fennállhatnak ezen esetekben.

11). Az Újságoknak és folyó irásoknak Kiadójik tartoznak azon leveleiknek vagy folyó írásaik kötetjeinek egyikében, mellyek az ellenek kimondatott ítélet után egy hónap alatt kijönnek, ezen ítéletnek rövid summázatját kiadni.

12). Ezen törvény' 7. 8. és 11-dik cikelyeinek általhágása, fenytési politikai ítélet' útján 100- tól 1000-rig való Frank fizetéssel büntetessék.

B e t s.

Császári Fő Herczegasszony *Maria Ludovika* ő Felségéről, Pármái etc. Herczegasszonyról úgy irtak Florencziából, hogy Fels. Édes Atyát Sienáig kísérvén, onnét elébb Florencziába 's innét a' maga Státusaiba vissza utozik. — Palatinus ő Cs. Fő Herczegsége is elmegy Romába. — Császár és Császárné ő Felségeknak Florencziából való elindulása állandóul Mártz. 29-dikére, 's Romába való megérkezése April. 2-dikára maradt meghatározatva.

Császár és Király ő F.ge a' maga Gen. Adjutánsát, Feldmarschal-Laj. *Kulsera János* Urat, az ő megkülömböztetett és hasznos szolgálataira 's az ő Cs. K. F.ge személye eránt állandóul bizonyított külföldön jó indulatjára való tekintetből, két fia testvércivel egygyütt, Austriai Bárósággal megtisztelni kegyelmesen méltóztatott.

Száz forint huszas pénzért adtak Váltó czédulában: —
 Aprilis' 6-dikán 248 $\frac{3}{4}$ — 7-dikén 249 $\frac{1}{2}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

„A Rosnyai Evangyelicum Nemzeti Gimnásiumban lévő Nemes Ifjuság, mai is kívánta mutatni Hazája, dicsően Uralkodó Fejedelme, és az egész Cs. K. Uralkodó Ház eránt való kötelességét, tiszteletét, az idő folyásához alkalmaztatván magokat, Jó'sef napját vették, mint a' tavasznak első napját, korokhoz is alkalmaztatva annak tárgyául: azért ő Cs. Kir. Fő Herczegségének Országunk Tisztelt Nádor Ispányának, Jó'sefnek, ki a' Magyar Nemzetiségében, és honnyi nyelvünk pallórozásában dicsően fenn tartja, 's elő mozdítja, tiszteletére adott egy Szomorú Játékot, az alább következő Hirdetés szerént (*). Minthogy ezen Darab pompás ruházatot és készületet, a' játék színen való gyakorlást kíván, ottan leginkább a' hol semmi sintsen, — temérdek akadályok adták elő magokat; de a' fiatal tüzes kor, megkedvelvén a' Darabban lévő szép magyar és ékes előadást, mindenenki győzedelmeskedett: mert a' hozzá tartozó készületet, Rajzoló mesterjek segedelmével magok véghez vettek, a' ruházatot pedig buzgó anyai szeretettel viseltető Aszszonyságok, a' kiknek ahoz jó izlések is vagon, kitelhetőképpen elkészítették.

Pelsőtz Mező Városában T. N. Gömör Vármegyének Karjai és Rendjei öszregyülekezve lévén az Ifjuság igyekezete felől alázatosan tudósítottak; Nagy érdemű Első Al-Ispányunk példája szerént nagy számmal öszsze sereglettek Böjt más hava 21-dikén a' mező helyre; nem különben a' környékünkön lakozó Mágnások, és a' Káptalanbéli Urak, Aszszonyságok is annyira öszve sereglettek, hogy már a' Szalában hely Nem léte miatt a' tornázon többen száznál kinn maradni kéntelenítették. Kevés volt a' várakozás, minthogy e' részben az Oskolai ifjuság

gyakortalan, sokan pedig közzülök Tót születésűek; de annál nagyobb lett a' megelégedés, a' midőn annak vége szakadott volna: mert a' Tót is töbhnyire magyarul ejtette, a' rövid, de fontos, hazai szeretetet gerjesztő kifejezéseket, a' viseletek, előadások olly annyira megtetszett, hogy sokan a' kiknek e' részben izlések vagon azt állították: „hogy a' gyakorlottak sem adhatták volna ezt jobban elő“ azért is még Tsötörkökön következő Mártz. 25-dikén kívánta a' Nagy érdemű Publicum ezt elő adatni.

Az abból bejött Summa, a' midőn az arra tett költségek lehúzzattáltak volna, a' mostan építésben lévő Nemzeti Augusta' Vallásbélick Gymnasiumokra fordítatik. Ezt a' Haza szeretet és az ifjuság eránt való hajlandóság gerjesztette bennem, hogy másutt is illy tettekre buzdittassanak a' körülöttök forgolódók által az ifjak.

(* Rosnyón. Tsötörkökön Mártzius' 25-dikén 1819,

A' Nemes Gymnasiumbéli Ifjuság előad a' Magyar Litteratura' leg főbb Gyámolyának, Országunk szeretett Nádor Ispányának Ő Császári Királyi Fő Herczegségének, nem különben a' Rosnya Nemzeti Agostai Valláson lévő Nemes Gymnasium' Előljáróinak, a' kik tegnap előtt Jó'sef napját tartották, tiszteletekre egy Szomorú Játékot 5 Felvonásban ezen nevezet alatt:

A Z E S K Ü V É S,

Szerzette G. I. Kiadta Dömötör Miklós Udv. Hites Jegyző, a' Szerző hív Barátja.

Nagy Tiszteletű Moldoványi Antal Ur, a' Kalotsai Érsekségbeli Pap, és Consiliarius Pfisterer András M. Országí Fő Orvos Ur síjainak Nevelője, életének 51-dik esztendejében meghalt Budán Mártz.

27-dikén. Ezen korán elhalt Hazafit a' M. nyelv eránt való buzgó szeretet, 's némelly rövidebb munkái a' T. Gyűjteményben tiszteletre méltóvá tették, a' tudományok eránt viseltető szeretet pedig többekre alkalmatossá tette volna, ha virágzó életét a' Vérhányás és Száraz betegség el nem emésztette volna.

Német Ország.

E' napokban majd semmi újabb tudósítások nem érkeztek a' Kotzebut szomorú történetének további kifejtődéséről. *Manheimban* oly beszéd foly, hogy több emberek, kik Kotzebutal esmerettségben éltek, azt erőssítik, hogy egy időtől fogva külömbkülömb módon mutatta, hogy valami olyan előre való érzés uralkodjék elméjében, hogy nem fog természeti halállal kimulni. Annyi valóság, hogy Német Országot ide hagyni, 's hazájába az Orosz birodalomba nem soká vissza térni magában eltökéllette volt, 's már tette is az ahoz való készüléteket. Azon fija által akarta magát 's nagy számú familiáját oda elkísértetni, kit már több esztendőök ölta nem látott, 's éppen most várt magához. *Karlsruhe* városából kemény parantsolat érkezett a' Nagy Hercegtől, hogy a' gyilkos eránt kemény vigyázattal legyenek, 's az ő kikérdeztesének nagy pontossággal utánna járjanak. Mártz. 28-dikától fogva semmi látogatókat nem bocsátanak hozzá. Addig nagyon jártak oda a' nézők, kik az ő szép formája, 's lelki tsendessége által mind' nagyon megilletődve távoztak el szobájából. Mint *Theologus*, többire tsak a' vallásról szeret beszélni, 's a' mellett a' legkinosabb fájdalomakat felettébb türedelmes szelidséggel szenvedti. A' gyilkosságról, melyet elkövetett, most se' beszél egyebet, hogy már jó ideje, legalább fél esztendeje, hogy elméjében forgatja Kotzebutnak megölését, a' melly neki sok könyhullatást, sok lelki törődést

okozott addig, míg magát végképpen elszánta. A' mi egyéb eránt Kotzebut illeti, néki meg kellett halni, mert azt egész NémetOrszágnak, vagy a' mint ő mindenkor inkább szeret szollani, egész *Teutonjának* java kívánta. A' fiu' szülei nagyon betsületes emberek, magáról is azt vallják mindenk a' kik esmerik, hogy ezen utolsó tselekedeten kívül, jónál egyebet felölle nem mondhatnak. Abba is tartott valamit, de a' melly indulat a' Német tanulóknak Napoleon ellen való fegyverfogásától fogva közönséges hajlandósága, hogy régi szabású a' matériájú Német ruhát viselt. Magát *Baireuth* mellett *Wunsiedelben* lakó, *Sand* nevű Justiciarius-Tanátsos fiának mondja lenni. *Jenából*, a' hol tanulását végezte, egyenesen oly czéllal indult útnak, hogy Kotzebut megölje. Melly nagy eltökéllettséggel kellett neki bírni, erre egyebek közt azt is említik azok, kik néztek, mikor az utzán magát megölte, hogy két kézzel nyomta mezitelen mejjibe a' hegyes tört.

A' feljebb említett ifjú *Kotzebut*, *Manheim* felé folytatott útjában, *Hannoverban* egy kávé asztalon heverő újságba belé tekintvén, abból esett legelőször értésére az atya' meggyilkoltatása.

* * *

Islandiai-Moh (Lichen) Csokoládé.

A' melly hasznos voltára nézve híres szerzeményről jelenti az *Alólirt*, hogy ez nálla Felsőség' engedelmével, valamint nagy ügy kissebb részekben is, 1 és 2 szám alati, mellyek közzül az utóbbi nemű Vaniliával van készölve, minden egyébféle legjobb Csokoládékkal egyetemen találtatik.

Lehner Filep,

polgári Csokoládétsináló, a' Wolzeillban, a' Bétsi Önkéntvállalkoztónál (zum Freywilligen) Nr. 83^a